

پرسون از عاشقان پوست کلفت گزارش می دهد:

زور معیشت چیره بر هنر#۴۷؛ مدار هنرمندان صنایع دستی بر فرمان مسافرکشی

می گویند کسی که با دستش کار می کند کارگر است، کسی که با دست و عقلش کار می کند پیشه ور است و کسی که با دست، عقل و احساس کار می کند، هنرمند است. صنایع دستی هنری است که رنگ و روح را منتقل می کند، وقتی دستی روی جاجیم هزار رنگ ترکمن می کشی، هر تار و پودش قصه ای دارد، و دریغ از غصه دست هنرمندان این هنر پارسی.

به گزارش سایت خبری پرسون، صنایع دستی روح دیزاین ایرانی هاست. سنتی که روح آدمی را آرامش می دهد و چه زیباست خانه ای که با گلیمچه و جاجیمی نقش بسته می شود. فضای خانه های ایرانی با صنایع دستی گل برجسته و چننه است که معنای تمدنی کهن به قدمت ۱۲ هزار سال را به رخ جهانیان می کشاند.

ایران با دارا بودن ۲۹۵ رشته فعال صنایع دستی جزو کشورهای برتر از لحاظ تنوع محصولات این هنر و صنعت است و به گفته علی اصغر مونسان وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، تاکنون ۱۱۵ رشته منسوخ شده صنایع دستی نیز احیا شده است.

هرساله در دنیا، روز جهانی صنایع دستی گرامی داشته می شود و به مناسبت این روز، یک هفته صدای هنرمندان صنایع دستی بهتر شنیده می شود، از جمله نبود حمایت از صنعتگران صنایع دستی که به گفته بامداد رجبی کارشناس امور فرهنگی، عدم این حمایت ها منجر می شود که هنرمندان این عرصه تمایل به طراحی جدید نداشته باشند و به کپی برداری روی بیاورند.

هنرمندان درجه یک صنایع دستی به کار اسنپ مشغول شدند

محمد بنی جواد استاد نقاشی روی شیشه، بلور و سفال در زمینه وضعیت صنعت گران عنوان می کند: در دوران کرونا ضربه بزرگی به هنرمندان صنایع دستی وارد شد زیرا برخی از این فعالین، تکیه شان به برگزاری نمایشگاه های صنایع دستی بود، در ایام کرونا نمایشگاه ها تعطیل شد، مسئولان نیز مثل همیشه وعده می دهند و اتفاقاً در وعده دادن درجه یک عمل می کنند، ولی حمایت صورت نمی پذیرد، به طوری که برخی از کارگاه تعطیل شده و هنرمندان درجه یک صنایع دستی به کار اسنپ مشغول شدند.

این هنرمند ادامه می دهد: البته فضای مجازی برای فروش مزایای خود را دارد ولی متعاقباً هنرمندان قدیمی که با فناوری بیگانه هستند از این فناوری نمی توانند استفاده کنند ولی به هر حال فروش مجازی یکی از راههای کسب درآمد صنایع دستی شد، ولی افرادی امروزه می توانند در صنایع دستی باقی بمانند که به نوعی پوست کلفت یا عاشق باشند.

بنی جواد تصریح می کند: ما همیشه عنوان کردیم که صنایع دستی می تواند به اشتغالزایی کمک کند و بارها نیز پیشنهاد دادیم به مسئولین که یک درصد از اهدای هدایا در سازمانها از مجموعه صنایع دستی تهیه شود، با این وجود تمام این قول ها در حد همان وعده ها باقی می ماند.

این هنرمند صنایع دستی در زمینه فروش و صادرات محصولات صنایع دستی ایران به دیگر کشورها نیز عنوان می کند: محصولات صنایع دستی ایران مشتری های بسیار خوبی در دنیا دارد ولی یک تولیدکننده نمی تواند هم تولید کند و هم بازاریابی و هم صادرات انجام دهد و سواد آن را نیز ندارد، در حالی که چینی ها از تولیدکنندگان خود به صورتی حمایت می کنند که آنها متمرکز بر تولید هستند و فروش و صادرات شان را دولت انجام می دهد.

از انتخاب مواد اولیه تا طرح نهایی، در هر مرحله، صنعتگر مجبور است که استانداردها، فرم و شکل را با دقت رعایت کنند. کمبود سرمایه یکی دیگر از مشکلات صنعتگران این حوزه است. پرداخت وام های طویل المدت با بهره کم می تواند در حفظ و ماندگاری این هنر و صنعت کمک کننده باشد. با تغییر سلیقه بازار و مشتریان، هنرمندان مجبورند بر اساس نیاز آنان کار کنند، بنابراین هنرمندان برای جلب رضایت مشتریان جدید باید هنر ساخت و طراحی مطابق با سلیقه بازار را بشناسند و مطابق با سلیقه مشتریان کار کنند.

وضع صنایع دستی در گروه فعالیت گردشگری

نسیم خواجه نصیری هنرمند و سازنده مینای خانه بندی نیز درباره وضعیت هنرمندان صنایع دستی عنوان می کند: در ماه های نخست که کرونا در کشور شیوع پیدا کرد حتی کار ما تعطیل شد، و چون نمایشگاه ها تعطیل شده بودند سعی کردیم فروش محصولات صنایع دستی را از طریق فضای مجازی انجام دهیم و به نوعی جبران تعطیلی نمایشگاه ها صورت پذیرد.

وی درباره مشکل عدم حمایت دولت از هنرمندان صنایع دستی برای طراحی های جدید جهت جلوگیری از کپی برداری می گوید: کپی برداری در صنایع دستی قابل انکار نیست ولی برخی مواقع محصولات آنقدر متنوع می شود که نمی توان هر کدام از این محصولات را به تنهایی به ثبت رساند ولی در مجموع کپی برداری بیشتر در صنایع دستی سفال دیده می شود و در زیورآلات به دلیل آنکه فعالین و هنرمندان آن دانش آموخته هنر هستند، تقریباً اکثر آنها دارای ایده و طراحی های جدید هستند.

خواجه نصیری درباره حمایت از او و هم صنفی هایی که در زمینه صنایع دستی فعالیت می کند، عنوان می کند: بنده در یک خانه قدیمی کارگاه تولید صنایع دستی دارم، یک زمانی محل کار بنده رایگان بود ولی بعد اجاره گرفتند با این وجود تعدد بخشنامه ها در ایام کرونا، در مجموع یک سال از ما اجاره گرفته نشد.

این هنرمند صنایع دستی ادامه می دهد: حال و وضعیت صنایع دستی در گروه حال خوب حوزه گردشگری و میراث فرهنگی است، اگر آن دو حوزه وضعیت شان مناسب نباشد حال صنایع دستی نیز خوب نخواهد بود، با این وجود اگر بنده بخواهم در شرایط کنونی به وضعیت صنایع دستی نمره ای از ۱۰ بدهم به آن نمره ۵ می دهم.

وی خاطرنشان می کند: در زمینه صادرات محصولات صنایع دستی نیز تولیدکنندگان شناختی از علم صادرات ندارند و مسلماً نمی توانند هم تولید کنند و هم محصولات خود را به کشور دیگر بفروشند، می طلبد در زمینه بازاریابی صنایع دستی از سوی نهادهای مرتبط و حرفه ای به کمک هنرمندان صنایع دستی بیایند.

در این راستا بازاریابی برای یک کسب و کار بسیار اساسی است، به دلیل درآمد پایین حاصل از فروش صنایع دستی، بیشتر صنعتگران به حرفه دیگری روی می آورند در واقع تولید صنایع دستی به صورت یک شغل دائمی و اصلی نیست. صنعتگران بدون ارزیابی بازار کالاهای خود را آماده می کنند و با سلیق جدید جامعه و بازار آشنا نیستند. صنایع دستی باید از طریق روش های علمی استاندارد، کنترل کیفی شوند، درحالیکه بازار صنایع دستی اصلاً منظم نیست.

بازاریابی صنایع دستی ایران کاملاً ضعیف است

سید داریوش کیهان مهر - رئیس دفتر بازاریابی ایران ترکیه درخصوص فروش صنایع دستی ایران در برخی کشورها از جمله ترکیه عنوان می کند: متأسفانه بازاریابی صنایع دستی ایران در کشورهای دیگر به خصوص کشورهای همسایه ضعیف است و چون از قدیم ایران دارای نفت بوده، کمتر به منابع مالی به دست آمده از صادرات محصولاتی مانند صنایع دستی توجه می شود.

وی ادامه می دهد: برای فروش صنایع دستی ایران در دیگر کشورها باید بازاریابی خوبی صورت پذیرد و در این زمینه اعتبارات لازم را باید معاونت صنایع دستی تامین کند، بدون پول که نمی شود، همانطور که سال ۱۳۹۸ معاونت گردشگری در این زمینه اقدام کرد و نماینده ای را برای جذب گردشگر از ترکیه به ایران معرفی کرد.

کیهان مهر می گوید: با این وجود در تلاش هستیم تا بتوانیم در ترکیه انجمنی برای تبلیغ و فروش صنایع دستی ایران راه اندازی کنیم تا از مسیر ترکیه به عنوان مقصد به کشورهای اروپایی، صنایع دستی ایران را تبلیغ گسترده و در عرصه بین الملل به فروش برسانیم.

این در حالی است که صنعتگران پیشکسوت و یا از کارافتاده از سوی دولت حمایت نمی شوند. صنعتگران صنایع دستی تمام زندگی خود را در راه دستیابی به شکوفایی کارهای هنری خویش اختصاص داده اند. آن ها بی وقفه و با ارادت زیاد سال ها تلاش کرده اند تا سفیران ارزشمندی برای هنر، سنت، تاریخ و فرهنگ این کهن بوم باستانی باشند.

صنایع دستی، کاردستی نیست

حسین بختیاری رئیس مجمع هنرمندان صنایع دستی نیز درخصوص مشکلات هنرمندان صنایع دستی عنوان می کند: هنرمندان افراد قانعی هستند. برخی از آنها تا یک سال پیش خوب زندگی می کردند اما الان محتاج هستند. صندوق هنر به هنرمندانش کمک مالی می کند؛ ولی برای جامعه صنایع دستی چه کرده ایم؟

وی ادامه می دهد: انتخاب افراد درست در هر یک از معاونت های وزارت میراث فرهنگی، مهم ترین خواسته ما از دولت آینده و متعاقباً وزیر بعدی است، زیرا بازنگری اساسنامه وزارت یکی از خواسته مهم ما است. متأسفانه اکنون به صنایع دستی مانند کاردستی نگاه می شود، درحالیکه این ظرفیت وجود دارد که صنایع دستی یک کمیسیون مستقل در مجلس داشته باشد و نیازهای صنایع دستی که مهم ترین آن برنامه ریزی است، در این کمیسیون مرتفع شود.

هنر ایرانی در دست بالاترین مقام مذهبی جهان

صنایع دستی زیباست، و زیباتر زمانی است که روح هنرمندان این هنر پارسی نیز همانند آفریده های دست شآن زیبا جلوه کند، هنرمندانی که حتی یک بیمه کارگر ساده نیز ندارند، ولی وقتی پرمخاطب ترین مقام مذهبی جهان از وزیر امورخارجہ کشورمان هدیه ای دریافت می کند که یک صنایع دستی است، اثری که به قول بزرگان فرهنگی ایران زمین، هنر ایرانیان کیمیاگری است.

علی رمضانپور